

λικήν φωνήν, καὶ ὁμῶς ἔπερασε ἕνας χρόνος ἀπὸ τότε τοῦ ἔφυγε.

— Ἄς ἔχωμε ἐλπίδα, Τζέννη, οἱ ναυτικοὶ εὐρίσκουν πολλὰ ἐμπόδια εἰς τὸν δρόμον των.

Ἐκάθησε, ἀλλὰ ὅσον ἐβάσταξε τὸ γεῦμα δὲν ἔβγαλε λέξιν ἀπὸ τὸ στόμα της· βυθισμένη εἰς τὰς σκέψεις της ἔτρωγε χωρὶς νὰ νοιώθῃ τί ἔκαμνε. Πρὶν τελειώσῃ τὸ γεῦμά μας, ἐσηκώθη σιωπηλὰ καὶ χωρὶς νὰ εἴπῃ εἶπote, ἐτραβήξῃ πρὸς τὸν βράχον. Ἐστάθη ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν καὶ ἀκίνητη ἐπαρτηροῦσε τὴν θάλασσαν.

— Καυμένη Τζέννη! εἶπε σιγὰ ὁ σὶρ Βελφάστ. Δὲν ἐτόλμησα νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἀλλ' αὐτὸς μοῦ εἶπε μόνος του:

— Ἄλλη φορὰ ἡ Τζέννη ἦτο ἡ πλέον ζωηρὰ καὶ χαρούμενη κόρη. Τὸ σπῆτι ἦτο γεμάτο γέλια καὶ τραγούδια. Τὴν ἀρραβώνισα μ' ἕνα νέον, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσε ἀπὸ τὴν δὲν τὴν ἀγαπᾷ, ἕνα λαμπρὸ νέον, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσε μὲ τὴν καρδιά της ὅπως κ' ἐκείνη. Ἐμῆλκεν εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικόν. Ἡ Τζέννη ὑπέφερε χωρὶς παράπονον τὸν ἀποχωρισμὸν ἐκείνου. Ὅταν ἐπέστρεψε, ἡ χαρὰ των δὲν εἶχε ὅρια· τί σχέδια ἔκαμναν, τί ἐλπίδας εἶχαν, κ' ἐγὼ ἐχαίρομην μὲ τὴν εὐτυχίαν τους κ' ἐλογάριαζα εἰς τὰ γηρατειά μου νὰ ἰδῶ ἐγγόνια ἀπὸ τὴν κόρη μου κ' εἶπειτα ν' ἀποθάνω. Ὁ Ροβέρτος ἔλαθε διαταγὴν νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν φρεγάδα "Εκλα". Ἀρὰ ἐγύριζε, θὰ ἐγένετο ὁ γάμος. Ἡ Τζέννη τὸν ἀπεχαιρέτισε μὲ πολὺ περισσοτέρην λύπην παρὰ εἰς τὸν πρῶτον ἀποχωρισμὸν καὶ ἐπῆγε μαζί του ἕως μέσα εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἔφυγε μόνον ὅταν ἐξεκίνησε ἡ φρεγάδα. Εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ της ἔβαλεν εἰς τὸν δακτυλὸν της ἕνα δακτυλίδι, ὡσάν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐφοροῦσε αὐτὸς· ἀλλὰ δὲν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ δακτυλίδια διὰ νὰ ἐνθυμῆται ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Ὅταν ἡ φρεγάδα μὲ φοσηκωμένα πανιά ἐδῆκινεν εἰς τὸν βλῆμας αὐτὴν τὴν στιγμὴν καὶ ἀπὸ τότε δὲν ἐπέρασε ἡμέρα πού νὰ μὴν ὑπάγῃ νὰ καθῆσθαι εἰς ἐκεῖνον τὸν βράχον.

Ἐνὰ πρωὶ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ περασμένου χρόνου ἔρχεται καὶ μοῦ λέγει:

— Εἶδα ἕνα ὄνειρο, ὁ Ροβέρτος δὲν θὰ ξανάθῃ. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν τὴν εἶδα νὰ γελάσῃ. Κάθε ἡμέραν πηγαίνει καὶ κυττάζει τὴν θάλασσαν καὶ κάθε ἡμέραν ὀλιγοστεύουν αἱ ἐλπίδες της τῆς λέγει ἀνατάπανστα ὅτι ὁ ἀρραβωνιαστικὸς της θὰ ἐπιστρέψῃ, διότι ὁ πατὴρ μου εἶπεν ὅτι ἡ πολλὴ λύπη ἐπὶ τέλους θὰ τὴν τρελλάνη. Αὐτὴν τὴν ἐλπίδα ὅπου προσπαθῶ νὰ τῆς δώσω ἐγὼ δὲν τὴν ἔχω. Τὸ ναυαρχεῖον δὲν ἐπῆρε καμμίαν εἰδήσιν διὰ τὴν "Εκλα". Τί ἀπέγεινε τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο πλοῖον; Μόνον ὁ Ὀκεανὸς τὸ εἰςέυρει. Λέγουν ὅτι ἐν ἄλλο πλοῖον ἤκουσε ἀπὸ μακρῆν τὸν ἴδιον μῆνα Σεπτεμβρίου κανοναῖς καὶ εἶδε μίαν λάμπην ἀλλὰ τότε ἡ θάλασσα ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ποῖος θὰ ἐτόλμοσε νὰ περῆσθαι μίαν ἀγγλικὴν φρεγάδα;

Τὰ μυστικὸν αὐτὸ, τὸ εἰςέυρα ἐγὼ. Τί σύμπτωσις! τὸν Σεπτεμβρίου εἶχε γείνει ἡ μάχη μας ἡ "Εκλα" ἦτο δῆπως ἄλλο τὸ ὄρατον ἐκεῖνο πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐχάθη μὲ ὄλους τοὺς ναῦτας του. Δὲν εἶπα τίποτε δὲν ἐδάστουσε ἡ καρδιά μου νὰ εἰπῶ τί μέρος εἶχα

ἐγὼ εἰς τὴν καταστροφὴν ἐκείνην, ἡ ὁποία ἔρριψε εἰς αἰώνιον πένθος μίαν τότεν ὠραίαν κόρην.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπῆγα νὰ περιπατήσω ἕως εἰς τὸν βράχον, καὶ ἐπλησίασα εἰς τὴν Τζέννην χωρὶς ν' ἀκούσῃ τὰ βήματά μου. Μόλις κινήθησα νὰ κρατήσω τὸν ἑαυτὸν μου καὶ νὰ μὴ φωνάξω τὸ δακτυλίδι, τὸ ὁποῖον ἐφοροῦσεν αὐτὴ εἰς τὸν δακτυλὸν της ἦτο ἀπαράλλακτον μὲ τὸ δακτυλίδι τοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἐγύρισε καὶ μὲ εἶδε καὶ ἐκρυψε τὸ δακτυλίδι της. Τὰ βλέμματά μας συνκπαντήθησαν ἔνωισα ἕνα κρὸς εἰς τὴν καρδιά μου, διότι μοῦ ἐφάνη ὅτι εἶδα εἰς τὰ μάτια της βλέμμα ὁμοῖον μὲ τοῦ νέου ὅταν ἐφυχομαχοῦσε. Ἐνόησα ὅτι δὲν ὑπέφερε νὰ μὲ βλέπῃ καὶ ἀπεμκρῦθηκα.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνεχώρησα μὲ τὸ φορτίον μου χωρὶς νὰ εἰπῶ τὸ μυστικόν μου. Ἐνῶ τὸ πλοῖόν μου ἐσχίζε τὰ κύματα, ἐσήκωσα τὸ κεφάλι μου καὶ εἶδα. Ἡ Τζέννη ἦτο εἰς τὴν συνειθισμένην θέσιν της.

Τί ἀπέγεινε; προσαίπεν ὁ γέρωι ναυτικὸς τινάσων τὴν τέφραν τῆς πίπης του. Δὲν τὸ εἰςέυρω καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ τὸ μάθω· γιατί ἐφοβοῦμην μήπως μάθω ὅτι ἡ σφαῖρά μου ἔκαμε δύο θύματα.

(Louis Collas)

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΟ ΠΤΩΧΟΚΟΜΕΙΟΝ.

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

ΣΤ'.

Ἀφῆκα τὸν Φραντσέσκον ἀφοῦ ἐσογίξα θερμοῦς τὴν χεῖρά του. Ἐτραπῆν εἰς λεπτομερεστέραν τοῦ ἀσύλου ἔρευναν, ὀφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι πανταχοῦ εὗρον τάξιν, καθαριότητα, πειθαρχίαν. Οἱ γέροντες διέρχονται ὅσον οἶόν τε ἀνέτως τὸν βίον. Τὴν πιθανὴν πικρίαν τῆς παρούσης καταστάσεως ἄριστα ἠδύνατο νὰ μετριάσωσι ἢ καὶ νὰ διασκεδάσωσι ἀναλογιζόμενοι ποία θὰ ἦτο ἡ θέσις των, εἴν δὲν ὑπῆρχε τὸ ἄσυλον. Πάντοτε οἱ θνητοὶ παραπονουμέθα διὰ τὸ ἐνεστός, ὅταν ὁμοῦ τὸ ταλαίπωρον αὐτὸ καταστῆ παρελθόν, στρέφομεν μετὰ πόθον τοὺς ὀφθαλμούς ημῶν ὀπίσω, ἀμνήμονες ὅτι ἡμεῖς πρῶτοι τὸ διεσῦραμεν καὶ πολλακίς τὸ κατηράσθημεν. Βεβαίως ἡ θέσις των δὲν εἶνε ζηλευτή, ἀλλὰ καὶ τίνος ἀνθρώπου εἶνε; Ἀφοῦ ὁ θάνατος δὲν τοὺς ἠνόησεν, ἀφοῦ ἡ μοῖρα παρέτεινεν αὐτῶν τὴν ζωὴν, παρατείνασα καὶ τὴν ποιήν, ἄς σπουδάζωσι τοῦλάχιστον νὰ διέρχωνται τὰς ὥρας ἐν σχετικῇ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας γαλήνῃ. Αὐτὸ πράττει ὁ κατάδικος ὁ μετὰ πόθου ἀναμένων τὴν στιγμὴν νὰ ἴδῃ ἀνοικομένην τὴν φυλακὴν, καὶ ἑαυτὸν ἐλεύθερον, ἀναπνέοντα τὴν αὔραν τοῦ βουνοῦ, καὶ καταναυσοῦμενον εἰς τὴν θεάν τοῦ στερεώματος οὔτινος τὸ νυκτερινὸν κάλλος ἀπέμαθε σχεδόν. Κατάδικος τῆς ζωῆς εἶνε καὶ

ὁ γέρον, ὁ ἄνευ ἐλπίδος ἢ χαρᾶς διερχόμενος τὰς ἡμέρας του ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Πτωχοκομείου. Ὁ πρῶτος ποθεῖ νὰ πετάξῃ ἔξω τῆς φυλακῆς καὶ τῆς ἀγωνίας· ἔξω τῆς ζωῆς καὶ τῶν πικριῶν τῆς ποθεῖ νὰ ὀρμήσῃ ὁ δευτέρος.

Τὰς τοιαύτας σκέψεις μου ἐγαλίνωσε θέαμα εἰδεχθῆς, ὅπερ μετὰ φρίκης θ' ἀναμνησκώμαι πάντοτε. Ἐπί τινος βήθρου εἶδον καθέζομενον πράγμα τι ὁμοιάζον πρὸς ἄνθρωπον. Ἐκινεῖτο σπασμωδικῶς, ἔστρεψε τοὺς βολβούς ἐντὸς τῶν κογχῶν, ἔβαλλεν ἀνάρθρους φωνάς, ἐπειράτο νὰ χειρονόμησῃ, νὰ παραπονεθῇ, νὰ ἐπικαλεσθῇ τινα, νὰ δεηθῇ, τίς οἶδε ποῖον ψυχικὸν αἶσθημα νὰ ἐκδηλώσῃ. Οἱ πόδες ἐκρέμαντο κάτωθι τοῦ βήθρου· ἐφαινοντο φρικωδῶς συνεστραμμένοι, πᾶσαν δ' ἐλαστικότητα ἀποβαλόντες ἦσαν ὡς σῶμα τι ζέον προοδεθὲν παρὰ τὴν ὄσφυν τοῦ ἀπροσδιοριστοῦ ἐκείνου ὄντος. Ἐστὴν πόρρωθεν καὶ παρετήρουν. Αἴφνης ἀναρθρὸς φωνή, ὀξεία, συγκεχυμένη, φοβερά ἐν τῇ ἀβλαβείᾳ τῆς ἐπέχυσε τὴν φρίκην εἰς τὴν ψυχὴν μου. Τὸ ὄν ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν εἶχον ἔτι ἀκριβῶς κατατάξει ἐν τῇ ὄντολογίᾳ, με διέκρινεν· ἐκινήθη, ἔκρωξε καὶ ἐχειρονόμησεν οἷονεὶ καλὸν με. Εἰς τὸν σπασμὸν, ὅστις διέτρεξε τὸ σῶμα, ἡ βραχεῖα γυναικεῖα ἐσθῆς ἀνεσύρθη μικρὸν ἢ στιγμή ἐκείνη μοὶ κατέδειξεν, ὅτι ἦμην πρὸ πλάσματος ἀνθρωπίνου τηρουμένου, ἐν ὅλῃ τῇ καταπτώσει, φωτεινὴν τινα ἀκτίνα συναισθησεως· ἐχαμήλωσε μετὰ σπουδῆς τὰς χεῖρας καὶ διηθέτησε τὴν ἀνασυρθείσαν ἐσθῆτα· ὑπήκουεν εἰς τοὺς νόμους τῆς αἰδοῦς...

Τί ἦτο τέλος πάντων τὸ ὄν ἐκεῖνο; Πῶς κατήντησεν οὕτω, ποῦ εὑρέθη, καὶ τίνας σκοπούς τῆς Προνοίας ὑπηρετοῦν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ μένει ἔτι ἐν αὐτῷ; Ἦτο κόρη δεκαοκταετίας καὶ κόρη τρυφερά, καὶ ὅστις τὴν ἴδῃ θὰ τὴν ὑπολάβῃ γραῖαν, τὸ κάλλος τῆς ὁποίας ἐξήντησεν ἀκαριαίως ὑπὸ τὴν πνοὴν δαίμονος κακοποιῶ. Οἱ κακοῦργοι γονεῖς τῆς τὴν ἐστρέβλωσαν ὅπως τὴν ἐμπορευθῶσιν ἐν τῇ ἐπαιτείᾳ, τὴν ἔστρωσαν ἡμίγυμον εἰς τοὺς δρόμους, καὶ ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμπορευθῶσιν τὸ σῶμά τῆς ἐμπερεύθησαν οἱ ἀλιτήριοι τὴν συμφορὰν, ἧς ὑπῆρξαν οἱ ἐργάται. Ἴδου εὐρὺ θέμα μελέτης ἐπὶ τῆς ἡδονῆς, ἣν αἰσθάνεται τις πράττων τὸ κακόν. Ὁ Προκρούστης θὰ ἐλάτρευε τὸ τέκνον του· αὐτοὶ τὸ ἐστρέβλωσαν, καὶ ἐν τούτοις, ἐὰν ἦκουσαν τοὺς ἀπαισίους ἄβλους τοῦ Προκρούστου, θὰ ἐπεδείκνυον συγκλίησιν διὰ τὴν σιληρότητα τοῦ ληστοῦ, αὐτοὶ οἱ χαρίσαντες τὸ πικρὸν δῶρον τῆς ζωῆς εἰς τὸ θῦμα ὅπως διὰ τοῦ βραδέος μαρτυρίου του χαρτάσῃσι πῆν αἰσχρὰν δίψαν τοῦ χρημάτων.

Ἐνῶ ἐθεώρουν τὸ ἄθλιον πλάσμα, ὑπελόγιζον, ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἐμφανεστέρᾳ παράστασις τῆς ἀνθρωπίνου δυστυχίας καὶ ἀθλιότητος ἀπὸ τὸ ὄν ἐκεῖνο, ὅπερ ἐφαίνετό μοι

στερούμενον ἀντιλήψεως· ἀπαξ μάλιστα ἐμόχθησε ν' ἀρθρώσῃ πρὸς με λέξεις τινάς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη. Τί νὰ ἤθελεν ἄρα γε; Ἴδου, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν, ἡ ὑπάτη εἰκὼν τῆς ἐλεεινότητος. Δύναται νὰ ὑπάρξῃ δυστυχέστερον πλάσμα τοῦ ἐγκαταλειμμένου τούτου ὄντος, ὅπερ καὶ αὐτὴ ἡ μήτηρ του ἀπρηνήθη;... ἀφοῦ τὸ ἐστρέβλωσε! ... Τυχαιῶς ἠνοίγη τὴν στιγμὴν ἐκείνην θύρα δωματίου, ἐν ᾗ διέτριβον γραῖαι γυναῖκες ράπτουσιν μετὰ κόπου ράκη τιὰ, οἷονεὶ ἐσώρροχα. Πλησίον τοῦ παραθύρου τοῦ κοιτῶνος ἴστατο, κατὰ τὸ ἡμισυ ἐστραμμένη πρὸς τὸ προαύλιον, νεωτάτη γυνὴ ἦς δὲν ἔβλεπον μὲν ὀλόκληρον τὸ πρόσωπον, διέκρινον ὅμως ὅτι ἦν νεωτάτη, με ὑπόξανθον τὴν κόμην, λευκὴ, με κανονικωτάτας γραμμὰς, ἀληθῆς ἀντίθεσις τῶν γραῖων, ἃς προθύμως θὰ ἐμίσηθαι θεατρώνης τις ἔχων ἀνάγκην νὰ παρουσιάσῃ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τὸ ἀληθές ἀντίτυπον τῶν μαγισσῶν τοῦ Μάκβεθ. Τί ἤθελεν ἡ νέα ἐκείνη ἐντὸς τοῦ Πτωχοκομείου; Ἡ μελαγχολικὴ στάσις τῆς, ἡ συμπαθὴς κλίσις τῆς νεωτάτης μοὶ προῦξένησαν ἐντύπωσιν, ἣτις ἀφελῆς τῆς μοὶ προῦξένησαν ἐντύπωσιν, ἣτις ἀγνωστὸς ἔνεκα με διέθετε θλιβερῶς. Μεταξὺ τοῦ ἐστρέβλωμένου ὄντος, ὅπερ ἐξηκολούθει φωνάζον καὶ χειρονομοῦν, καὶ τῆς συμπαθοῦς ἐκείνης γυναικὸς ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ σύγκρισίς τις ἐπὶ δυστυχίᾳ; Καὶ ἐὰν τοιαύτη σύγκρισίς ἦτο δυνατὴ, ποία ἦτο ἄρα γε δυστυχέστερα; Ἡ σπρεβλωθεῖσα ἀγρία, ἡ τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον ἐμπνέουσα, ἡ ἢ ἄλλα, ἐφ' ἧς ἐπήνθει νεότης, σεμνότης καὶ καλλονή; Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ νέα ἐστράφη τυχαιῶς. Ἦτο τυφλή. Ὁ ἀγανώστης δύναται νὰ κρίνῃ τίς τῶν δύο ἦτο ἢ μᾶλλον δυστυχῆς.

Τὸ Πτωχοκομεῖον, καθ' ὃ καὶ τῆς φιλανθρωπίας, ἀνεπέτασε τὰς θύρας του εἰς ὅλους τοὺς ἀτυχεῖς. Εὐρον ἐκεῖ, μετὰ τῶν ἰθαγενῶν, ὀθωμανοὺς, καθολικοὺς καὶ διαμαρτυρομένους. Ὁ οἰκεῖος ἱερεὺς ἀπέρχεται συνεχῶς εἰς τὸ ἄσυλον, παραμυθεῖ τοὺς πάσχοντας, ἐπιστάσης δὲ τῆς ἐσχάτης ὥρας τοῦ ἀσθενοῦς, μεταπέμπεται ἐν τάχει ὁ ἔλληνας ἱερεὺς ἢ ὁ λατίνος ἢ ὁ διαμαρτυρούμενος ὅπως παράσῃ τὰς ὑστάτας παραμυθίας εἰς τὸν ἀγωνιῶντα. Αἱ κηδεῖαι τῶν νεκρῶν τοῦ Πτωχοκομείου ἔχουσι τι τὸ ἐξαιρετικῶς συγκινητικόν. Ὁ λεπτοργὸς τοῦ ἀσύλου, γέρον καὶ αὐτὸς ἐγκαταβιώσας ἐντὸς τοῦ Πτωχοκομείου, ἐτοίμαζαι τὸ ξυλοκράββατον· ὁ νεκρὸς περιβεβλημένος καινουργῆ ἐνδύματα, ἅτινα παρέχει ἡ ἀποθήκη τοῦ ἀσύλου, κηδεύεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Πτωχοκομείου παρισταμένῳ πάντων τῶν γερόντων, μεθ' ὃ μετακομίζεται δι' ἀμαξῆς εἰς τὸ νεκροταφεῖον ὅπως ἀνεύρη ὑπὸ τὴν γῆν τὴν γαλήνην, ἣτις φεύγει πάντοτε τὴν ζωὴν. Ἐὰν ὁ θανὼν εἶνε ἀλλόθρησκος, παραδίδεται εἰς τὸν ἱερέα τοῦ δόγματός του. Τὸν Μωαμεθανὸν εὐρον κατακε-

κλιμένον ἐπὶ τῆς κλίνης του· ἠγέρθη ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει μας μ' ὄλας τὰς ἐναντίας παραστάσεις. Εἶνε ἐκ Κρήτης, ὑπῆρξε δὲ ἀξιωματικός τῆς Τουρκικῆς χωροφυλακῆς· μοὶ εἶπεν Ἑλληνιστί, ὅτι εἶνε ὑπερευχαριστημένος ἐκ τῆς φιλοξενίας τοῦ ἀσύλου, μόνον ἢ ἔλλειψις τοῦ τουμπεκίου τὸν βασανίζει. «Εἶμαι τερριακλῆς», ἔλεγε σχεδὸν κλαυθμηρίζων, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανελάμβανε τουμπεκί, τουμπεκί. Ὡς ἔμαθον, πρὶν ἢ ψηφισθῆ ὁ τελευταῖος φόρος παρείχεται τοῖς πτωχοῖς καὶ ὀλίγοις καπνὸς δαπάναις τοῦ ἀσύλου μετὰ τὸν φόρον ὁμῶς, τοῦτο κατέστη ἀδύνατον.

Μία τῶν περιεργότερων προσωπικοτήτων τοῦ Πτωχοκομείου εἶνε καὶ ὁ μάγειρος, Κρῆς τὴν πατρίδα, ὑπηρετῶν πρὸ ἱκανῶν χρόνων μετὰ ζήλου καὶ σκοπιμότητος τὸ κατὰστημα. Ὀνομάζεται Ἀγγελῆς Καταλαχτάκης, ἡ δὲ ἱστορία του εἶνε ἀρκοῦντως περίεργος. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς τελευταίας καὶ μεγάλης ἐπαναστάσεως ὁ Καταλαχτάκης, οὗτος, νεώτατος τὴν ἡλικίαν, ἀπεστέλλετο ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν ἐντὸς τῶν πόλεων, ἐλάμβανε τὰς ἐπιστολάς, τὰς ἐκρυπτεν ὅπως ἠδύνατο προσφορώτερον καὶ ἐζήρχετο τῶν πόλεων, κομιστὴς τοῦ ταχυδρομείου τῶν ἐπαναστατῶν. Τὸ κινδυνῶδες τοῦτο ἐγγείρημα ἐπέτελει μετ' ἐκτάκτου ἀφοβίας ὁ Καταλαχτάκης· ἀλλ' ἡμέραν τινὰ ἐνοηθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων συνελήφθη. Ὁθωμανοὶ στρατιῶται ἀνασπασάμενοι τὰς μαχαίρας, τὸν μὲν σύντροφόν του ἐφόρευον, αὐτὸν δὲ ἔσφαξαν κατ' ἀκριβολογίαν. Ὁ Καταλαχτάκης με κεκομμένον τὸν λάρυγγα καὶ πλέων εἰς τὸ αἷμα ἔπεσε χαμαί· οἱ Τούρκοι ἀπήλθον, ὅτε μετὰ μικρὸν κατέφθασαν οἱ ἐπαναστάται· εὔρον τὸν ταχυδρόμον ἀναπνέοντα ἔτι, ἐκράτησαν τὸ αἷμα, περιέδεσαν τὴν πληγὴν, ἐνοσήλευσαν αὐτὸν ὅπως ἠδύνατο κάλλιον καὶ κατὰ μίαν τῶν θαλασσοπλοιῶν τῶν ἑλληνικῶν καταδρομικῶν, ἐπεβίβασαν ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ εὐδρόμου τὸν τραυματίαν, ὅστις κομισθεὶς εἰς Ἀθήνας ἵαθη ἐν τῷ νοσοκομείῳ. Τὴν περὶ τὸν λάρυγγα οὐλὴν τοῦ Καταλαχτάκη εἶδον καὶ γὰρ ὅτε ἐπισκεφθεὶς τὸ Πτωχοκομεῖον, ἐζήτησα καὶ εὔρον τὸν Κρῆτα, ὅστις, πόλεμιστὴς καὶ ταχυδρόμος κατὰ τὴν ἐπαγαστασιν, εἶνε ἤδη μάγειρος τοῦ ἐρηνικωτάτου τῶν ἀσύλων.

Ἡ εὐγενὴς καλλιέργεια τῶν ἀνθῶν ἀμαρτίζει ἐν τῷ Πτωχοκομείῳ, κεκτημένῳ καὶ ἴδιον ὑελοφρακτὸν ἀνθοκομεῖον. Εἰς τὸ βοτανικὸν τοῦτο ἄσυλον ἐντὸς τοῦ ἀσύλου ἀπεσύρθη μεσηλιζ κύριος πολλῶν ἀνθρώπων ἰδῶν ἄστυα, ὅστις φεύγων τὰς τρικυμίας τοῦ βίου καὶ τὰς τῆς τύχης καταδρομάς, ἔγνω νὰ ἐγκαταβιῶσῃ ἐκεῖ. Καλλιέργων τὰ ἄνθη ἀνακουφίζεται ἐκ τῆς ἀναρότητας τῆς ζωῆς καὶ διασκεδάζει μερίμνας καὶ ἀναμνήσεις μικροτέρας καὶ τῆς ἀψίνθου ἢ θεία τοῦ ἀνθοκομείου, ὀφειλομένου ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς ἐπιμό-

νους προσπαθείας τοῦ λογίου ἀνθοκόμου, διήγειρε τὴν ἐκπληξίν μου δὲν εἶνε τι ἕξοχον, δὲν περιλαμβάνει ἄνθη σπάνια ἢ δυσεύρετα, περιλαμβάνει ὁμῶς ὠκεανὸν ὀλόκληρον ὑπομονῆς, καρτερίας καὶ ἀνεχείας· ἰδοὺ τί δὲν εὐρίσκει τις, καὶ τὸ τελευταῖον ἰδίως, εἰς τ' ἄλλα ἀνθοκομεία, ἐνθα ἄφθονον κατεσπάρη τὸ δημιουργὸν χρῆμα, καὶ ἡ εἰδικότης τοῦ βοτανικοῦ. Ἐσημείωσα ἰδίως τὰ ποικίλα γένη τῆς bigonia, τὴν μεγανθῆ, τὴν πλατανόφυλλον, τὴν στικτόφυλλον, τὴν μεγάληφυλλον, τὴν τοῦ Σμῖθ, τὴν σπληνόφυλλον, τὴν αἰανθῆ καὶ λοιπά. Μνείας ἀξία εἶνε ἡ γλωξύνια, ὁ ficus, τὰ βριανοειδῆ, τὸ μυρσίφυλλον, ἡ φούξια, ἡ πιτούνια, ἡ καμελιοειδῆ εὖσσμα ἄνθη παράγουσα γαρδένια, ἡ Ὀρτενσία ἢ βασιλική, καὶ λοιπά. Ἡ ἀνθοκομίαπραῦνει τὸ ἄχθος τοῦ ἀνθοκόμου, ὑποκρινά τὴν πικρὰν ἀνίαν, ἀμείβει δὲ ἠθικῶς κόπους καὶ ἀγώνας ἡρωϊκοῦς, τὸ μέγεθος τῶν ὁποίων δύναται νὰ διατιμῆσῃ ὁ ἐπισκεπτόμενος μετὰ τοῦ Πτωχοκομείου καὶ τὸ ἀνθοκομεῖον καὶ διαπυθανόμενος ἐκ τίνος ἤρχισε καὶ διὰ ποίων μεριμνῶν ηὔξησε τὸ ὑελοφρακτὸν φυτώριον. Κιβώτιον ἡμίσεος μέτρου μήκους πληρωθὲν χύματος ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀνθοκομείου...

Μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ λαχανοκήπου εὐρηται ἡ ἐκκλησία τοῦ καταστήματος ἀπλῆ καὶ κομψή. Δὲν ἠδύναμην νὰ κλείσω τὰ σημεῖα ταῦτα χωρὶς νὰ μνημονεύσω τῆς Ἐκκλησίας, ἡ θεὰ τῆς ὁποίας ἀνακαλεῖ τόσας προσφιλεῖς παιδικὰς καὶ ἀθῶας ἀναμνήσεις. Ἐὰν πανταχοῦ ἡ Ἐκκλησία διεγείρη αἰσθήματα εὐσεβῆ, θεωμένη ἐντὸς τοῦ περιβάλου ἐκείνου λύει εἰς συγκίνησιν τὴν ψυχὴν. Εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ ναοῦ με τὴν πρόθεσιν νὰ προσευχηθῶ θερμῶς ἡ μνήμη μου ἀπέβαινε βαθμιαίως φακὸς συγκεντρῶν τὰς κατεσπαρμένους ἀναμνήσεις προσευχῶν ἃς ἐφέλλιζον παις. Γέροντές τινες ἴσταντο ἀπωτέρω προσευχόμενοι. Προσευχηθῆτε, ναυάγια τοῦ χρόνου καὶ τῆς δυστυχίας! Εἰσθε ὀλιγώτερον ἀξιόλυπτοι ἐὰν τηρῆτε ἐν ὑμῖν τὸν σπινθῆρα τῆς θείας ἐλπίδος. . . Θεωρῶν τοὺς γέροντας ἐκείνους ἐμελέτων ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν περιπετειῶν των, ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν ἀπαρᾶλακτων πρὸς τὰ ἐρριμμένα φύλλα τοῦ φθινοπώρου, ἅτινα στροβιλίζει καὶ μεταφέρει μακρὰν ἢ ὀρμὴν τοῦ ἀνέμου. Τίνες ἦσαν; πόθεν ἤρχοντο; ποῦ πηγάζουσι; . . . Στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν βακτηριῶν των, ποδαλγοὶ καὶ κεκυρτωμένοι θ' ἀναμνησκωνται ὅτι ἦσαν ποτε νέοι, ὅτι ἀνειροπώλησαν δόξαν, ἔρωτα ἢ πλοῦτον. Παρῆλθεν ἐν τούτοις ἡ νεότης, τὸ δὲ γῆρας των ἐξοφῶθη ἐντὸς τοῦ μελανοῦ νέφους τῆς ἐπαιτείας. Καὶ ἤδη κατήντησαν εἰς τὸ Πτωχοκομεῖον. Προσφιλεῖς τῶν ἀνθρώπων χρόνων των ἐλπίδες καὶ προσδοκίαι διεκρυσταλλώθησαν εἰς τὴν φοβερὰν πραγματικότητα τῆς ἐνδείας καὶ τοῦ ὀλίγου ἄρτου, ὃν

παρέχει ἢ φιλανθρωπία! Ἄνευ στηρίγματος ἐν τῇ ζωῇ, ἄνευ τέκνων, ἄνευ οἰκείων, ἄνευ χαρῆς τινος, φέρουσι τὸ ἄχθος τῆς ζωῆς, καὶ ἀπενίζουσιν εἰς τὸν ταχύν θάνατον ὡς εἰς τὴν εὐδαιμονεστέραν τοῦ βίου των προσδοκίαν!

Σάλπιγγες ἤχησαν ἔξω. Στρατός ἤρξατο παρελαύνων ἐκ τῶν ἐγγύς στρατώνων, οἱ δὲ γέροντες, ἀθροισθέντες παρὰ τὰς κηκλίδας, ἐθεῶντο τὴν ἀκμὴν, θεωμένην τὴν παρακμὴν. Τὸ ἐνεστώσ και τὸ μέλλον προσηγόρευε τὸ παρελθὸν ἐν τῷ χαιρετισμῷ, ὃν ὁ νεαρός στρατιώτης ἀπηθύνε διερχόμενος πρὸς τὸν γέροντα καὶ τὸν ἀπόμαχον...

ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων ἐντυπώσεων κατέλιπον τὸ Πτωχοκομεῖον. Προτιμότερον νὰ ἀποθάνῃ τις καὶ διὰ τοῦ τραγικωτέρου τῶν θανάτων, ἢ νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τῆς μοίρας του νὰ ἴδῃ διανογομένης καὶ δι' αὐτὸν τὰς θύρας τοῦ ἄστυ. Ἀφοῦ ἄδικος καὶ ἀλάζων κοινωνία ἐξικνεῖται πολλάκις καὶ ἄχοι τοῦ καταγιγνώσκειν ὡς ὄνειδος τὴν πείναν εἰς τὸν ἐνδεῆ, δὲν ὑπάρχει πλέον δι' αὐτὸν δικαίωμα προτιμήσεως. Ὅ,τι καὶ ἂν εἴπωσιν οἱ ἰδεολόγοι, δὲν θὰ ἀναιρέσωσιν τὴν πικρὰν ἀλήθειαν, ὅτι συνεχῶς ἡ περιφρόνησις ἀποβαίνει ὁ κληρὸς τοῦ πτωχοῦ. Ἐνώπιον τοιούτου ἠθικοῦ χάους, πρὸ τῆς πικρᾶς συναισθήσεως τοῦ πένητος περὶ τῆς ἰδέας ἣν ὁ κόσμος ἔχει περὶ αὐτοῦ, ὁ θάνατος δὲν εἶνε ἄρα γε τὸ ὑπέρτατον τῶν εὐεργετημάτων διὰ τὸ ἀπεγνωσμένον πλάσμα τὸ ὠθούμενον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἀλλ' ἀναστέλλόμενον ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας νὰ διαβῇ τὸν οὐδὸν τοῦ Πτωχοκομείου ὅπως ἐγκαταβιώσῃ ἐκεῖ;

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Κ. ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΤΑ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ

Ζ' — ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΑΝΑΧΑΙΤΙΣΙΝ ΤΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

Ὁ πόλεμος κατὰ τῆς μέθης καὶ τῆς ὑπὲρ τὸ μέτρον οἰνοποσίας. — Ἐπιβολὴ ὑπερήλικων φόρων ἐπὶ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν. — Ἐπιβολὴ τιμωριῶν καὶ βαρῶν ἐπὶ τῶν μεθύσων. — Ἐπίκρισις τῶν μέτρων αὐτῶν. — Ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ λαοῦ καὶ ἡ εὐρεσιὰ διὰδοσις παρ' αὐτῶ τῶν ὀλεθρίων ἐνεργειῶν τοῦ οἰνοπνεύματος εἰς τὸ ἰσχυρότερον τελεσφόρον μέσον. — Ἀνάπτυξις καὶ πολλαπλασιασμός τῶν οἰνοπωλείων. — Ἐπιρροὴ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων. — Τὰ ἀρχαῖα καπηλεῖα ἢ περὶ τὴν Πινύκα παραδοκῆα καὶ ἡ χρῆσιμότης αὐτῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ πληθους. — Τὰ νῦν οἰνοπωλεῖα καὶ ἡ χρῆσιμότης αὐτῶν εἰς τὴν διαφθορὰν τοῦ λαοῦ. — Εἰκὼν σημερινῶν οἰνοπωλείου γραφείων ὑπὸ Ἰουλίαν Σίμωνος. — Εἰκὼν τῶν ἐργατικῶν συνοικιῶν ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν. — Σύστασις ἐταιριῶν ἐργατείας εἰς καταπολέμησιν τῆς οἰνοποσίας. — Λεπτομέρειαι τίνες καὶ πληροφορίαι περὶ τῶν ἐταιριῶν τούτων. — Ἡ ἐν Ἑλλάδι κατάχρησις τῶν οἰνοπνευμάτων καὶ τὰ εἰς καταπολέμησίν αὐτῆς ἀποτελεσματικὰ μέσα.

Ἡ ὀλεθρία ἐπιρροὴ τῶν οἰνοπνευμάτων ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότη-

τητος πρὸ πολλοῦ διεγνώσθη ὑπὸ τῶν κατὰ καιροῦς κυβερνητῶν τῶν διαφόρων ἐθνῶν, οἵτινες πολλάκις ὅλαις δυνάμεσιν ἐπέδότησαν εἰς τὴν καταπολέμησιν καὶ ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ.

Ἡ μέθη, κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Δράκοντος, τοῦ Ἀθηναίου νομοθέτου, ἐτιμωρεῖτο διὰ θανάτου. Οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος ἐπίσης ἐτιμωροῦν διὰ θανάτου τὸν ἄρχοντα τὸν καταλαμβανόμενον δημοσίᾳ ἐν καταστάσει μέθης. Ὁ Λυκούργος, ὁ νομοθέτης τῆς Σπάρτης, διέταξεν, ὅπως μεθύωσι τοὺς Ἑλλώτας καὶ περιφέρωσιν αὐτοὺς οὕτως ἐν τῇ πόλει, ἵνα ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς νέους πολίτας ἀπέχθειαν πρὸς τὸ ἐπονειδιστὸν τοῦτο παθος. Ὁ Πιπτακός, εἰς τῶν ἐπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἐνομοθέτησεν, ἵνα ὁ διαπράττων ἔγκλημα ἐν καταστάσει μέθης τιμωρῆται διὰ διπλασίας ποινῆς. Ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις αὐτοῦ καὶ ὁ Γαληνός ἐν τοῖς ἰατρικαῖς αὐτοῦ συγγράμμασιν ἀπηγόρευσαν εἰς τοὺς νέους μέχρι τοῦ 18 ἔτους τῆς ἡλικίας των νὰ πίνωσιν οἶνον. Οἱ παρ' Ἀθηναίους δὲ κατὰ τὰ συμπόσια διοριζόμενοι συμποσιαρχοὶ ἐπετήρουν ἰδίως ἐπὶ τῆς ἀμέτρου τοῦ οἴνου χρήσεως. Οἱ Λοκροὶ ἐτιμωροῦν διὰ θανάτου τὸν πίνοντα οἶνον ἄνευ ῥητῆς διαταγῆς ἰατροῦ. Τέλος ἐν Ῥώμῃ ὁ οἶνος ἀπηγορευετο εἰς τοὺς Ῥωμαίους πολίτας πρὸ τοῦ 30 ἔτους τῆς ἡλικίας των τοὺς δὲ παραβαίνοντας αὐστηρότατα ἐτιμωροῦν.

** ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Σήμερον πολλοὶ κυβερνήσεις ἐνόμισαν, ὅτι θὰ ἀνεχαίτιζον τὸ κακὸν ἐπιβαλλούσαι ὑπερόργλους φόρους ἐπὶ τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ σκευασίων, νομίζουσαι, ὅτι οὕτω θέλουσι καταστήσει ταῦτα δυσπρόσιτα τοῦλάχιστον τῷ πτωχῷ λαῷ, παρ' ᾧ ἰδίως τὰ ποτὰ ταῦτα ποιῶσι τὴν μεγαλειτέραν καταστροφὴν. Τὸ μέσον τοῦτο ὅμως οὐδόλως παρεκώλυσε τὴν κατανώσει τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ τὴν παραγωγὴν αὐτοῦ, αἵτινες, ὡς ἀποδεικνύουσιν ἐπίσημοι στατιστικαί, βαίνουσιν ἀενάως ἀυξανουσαι καθ' ἅπανσαν τὴν ὑψηλίαν ἐν τῷ χρόνῳ καὶ ἐν τῷ χωρῷ.

Οἱ ἰατροὶ, οἱ φυσιολόγοι καὶ πάντες αἰετίπιστῆμονες παρατηρηταὶ ἀνεξαιρέτως ὡμολόγησαν τὴν μάλιστα ταύτην ὡς μίαν τῶν φοβερωτέρων καὶ μᾶλλον καταστρεπτικῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

«Εἶνε βεβαίατατον», — λέγει ὁ Bouchardat ἐν τῇ ὑγιεινῇ αὐτοῦ, — ὅτι ἡ μέθη ἀποκτηνοῦσα τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν δὲν φονεῖ αὐτούς, ἐλαττώνει τὴν ἐπιτηδεϊότητα, τὴν ἰσχύν, τὴν ἀντίστασιν εἰς τὴν ἐργασίαν, τὸν νοῦν, τὸ προορατικόν, τὸ ἠθικόν, τὸ οἰκογενειακὸν πνεῦμα καὶ ὑπὲρ πάντα ταῦτα τὴν γενικὴν εὐδαιμονίαν. Προσθέσωμεν δὲ, ὅτι δυσκόλως δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν, πῶς λαός, ὅστις εἶνε ὑπόδουλος εἰς τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ, θέλει δυνηθῆ ν' ἀποκτήσῃ